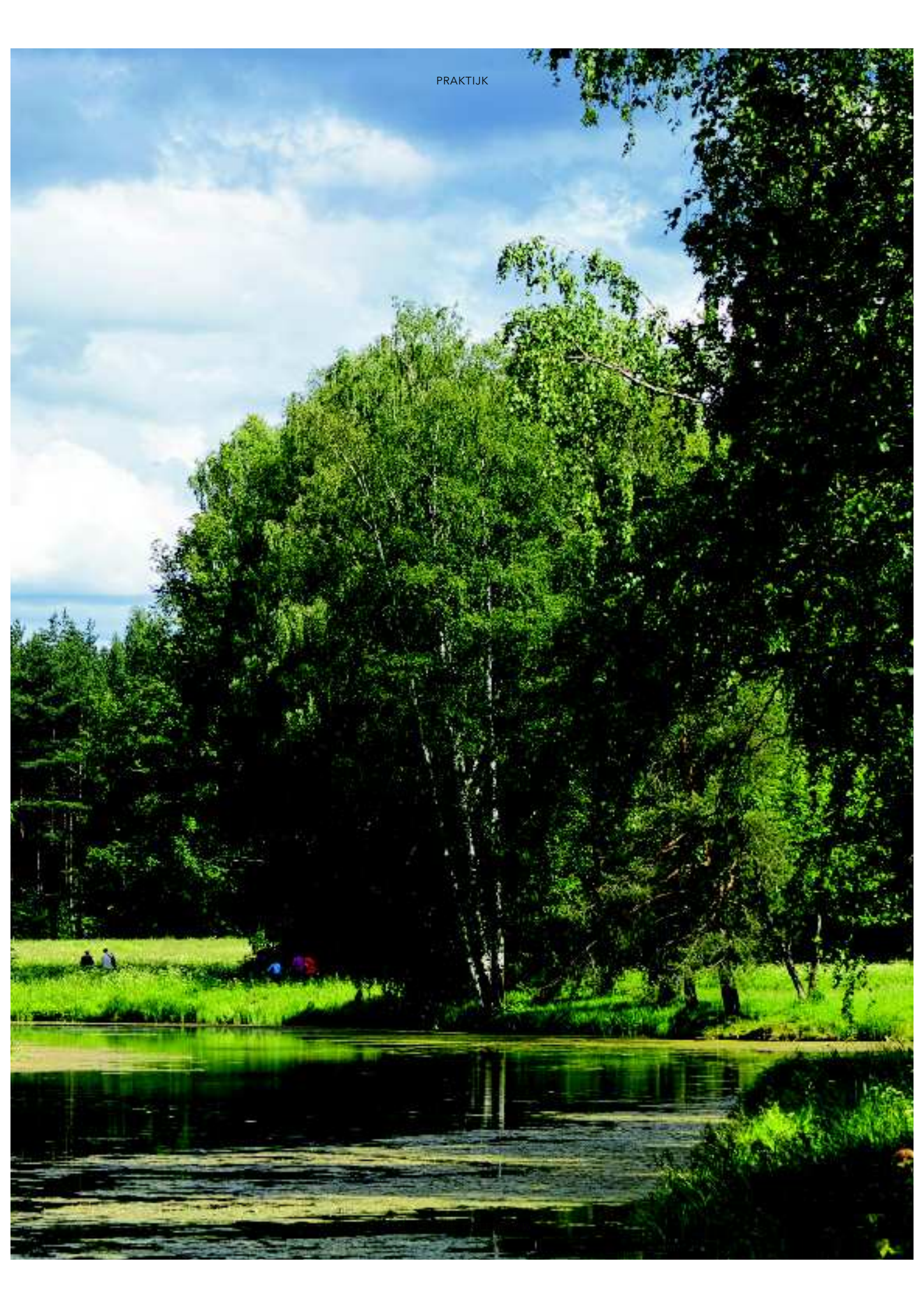

PRAKTIJK

tekst miriam meier-boschaart; in samenwerking met frits ruyten, landschapsarchitect en directeur van het ruyteninstituut
info@ruyteninstituut.nl

Lagere kosten, mooiere bomen en struiken

Wie kent ze niet: de mooie plaatjes van de nieuwbouwwijk mét prachtig groen en schaduw gevende bomen (de zon schijnt er immers altijd). In de praktijk staan er sprietten van bomen. Ontluisterend voor de nieuwe bewoners. Maar nog erger: het kost handenvol geld aan onderhoud om de bomen en struiken groot te krijgen. Dat kan anders, met de Integrale Bepantingstechniek Ruyten (IBR). Zo werkt het.

1 – de oude aanpak

Het ontwerp van de landschapsarchitect laat de bomen en planten vaak in een eindbeeld zien. Bij aanleg wordt doorgaans echter jong plantmateriaal gebruikt. En dat heeft tijd nodig om tot dat eindbeeld uit te groeien. Dat vraagt in de jaren erna om veel en duur onderhoud om de planten de ruimte te geven. En dus moet in het stedelijk groen al vroeg begonnen worden met dunnen en begeleidingssnoei. Is er – vanwege bezuinigingen of andere prioriteiten – niet voldoende geld voor onderhoud, dan gaan de planten elkaar beconcurreren, blijft de biodiversiteit laag en blijven de bomen en struiken smal.

2 – denk als keten

Wie zijn er allemaal betrokken vanaf het besluit van aanleg tot en met het uiteindelijke gebruik van het groen? De integrale beplantingsmethode gaat uit van de keten. Van overheden tot landschapsarchitect, van boomkweker tot aannemer, van beheerder tot gebruiker. Deze keten bestaat uit aaneensluitende en integrerende activiteiten die ontwerp en uiteindelijk gebruik met een beoogd eindbeeld verbinden. Meteen bij de aanleg worden bomen en struiken op eindafstand geplant.

3 – alleen maar blijvers

Maar we zijn allemaal gewend om volgens blijver-en-wijker-beplantingsmethoden te werken. Hierbij worden de ‘wijkers’ verwijderd om groeiruimte voor de ‘blijvers’ te maken. De IBR komt voort uit de gedachte dat de ‘blijvers’ direct op eindafstand worden geplant in grotere maat, waardoor de kostbare dunningen kunnen worden overgeslagen.

4 – natuurlijk ontwikkelen

Door groter plantmateriaal te gebruiken, krijgt elke plant de ruimte om zich op natuurlijke wijze naar volwassen afmetingen te ontwikkelen. De natuur doet haar werk, zeg maar. Het grotere plantmateriaal komt van de kwekerij als goed vertakt plantmateriaal waarbij geen begeleidingssnoei meer nodig is. Uit onderzoek blijkt bovendien dat de aanplant direct recreatief bruikbaar is en de bezoekers een veilig gevoel geeft, door de ruimtelijke doorzichten tussen struiken – zien en gezien worden. En dankzij voldoende tussenruimte ontstaat een grotere biodiversiteit ten opzichte van de dichtere aanplant van de ‘blijver’ en ‘wijker’.

5 – grotere bomen kosten meer

Grotere bomen en struiken kosten inderdaad meer dan kleinere... als je alleen naar het aanschafmoment kijkt. Want uit berekeningen door gemeenten, Dienst Landelijk Gebied, aannemers en ingenieursbureaus blijkt dat de integrale beplantingsmethode zich terugverdient in het onderhoud en dat al tussen de vijf tot vijftien jaar na de aanleg.

NIEUW AANBESTEDINGSPROTOCOL VOOR GROEN

Het Ruyteninstituut werkt aan een aanbestedingsprotocol voor het aanbesteden van groenprojecten.

Hierbij is het de bedoeling dat een combinatie van aannemer en boomkweker garanties afgeeft voor de groei van bomen en struiken conform een onderbouwde groeivoorspelling. De groeicurven volgens de IBR-norm vormen de basis voor die groeivoorspelling. De beplantingsfilm vertaalt deze groeivoorspelling naar beelden van de opeenvolgende groeistadia naar de volwassen uitgroei.

Struiken en bomen hebben tijd nodig om te groeien. Een beplantingsfilm laat zien hoe de omvang op lokaal niveau zal toenemen. Een communicatiemiddel dat is bedoeld voor bestuurders, bewoners en anderen die niet dagelijks met groen omgaan.

6 – hoeveel bomen of struiken heb je nodig?

De integrale methode gaat uit van lokale groeiprognoses van het desbetreffende sortiment en wordt afgestemd op de kennis van ervaren groendeskundigen. In de bosbouw wordt al veel met groeiprognoses gewerkt en die wetenschap en ervaring zijn doorvertaald naar stedelijk groen. Met dit vooronderzoek wordt zorgvuldig de ruimte en tijd bepaald om elke plant te laten groeien.

7 – wil de opdrachtgever dit ook?

Struiken en bomen hebben tijd nodig om te groeien. Een beplantingsfilm laat zien hoe de omvang van de planten op lokaal niveau zal toenemen. Een communicatiemiddel dat is bedoeld voor bestuurders, bewoners en anderen die niet dagelijks met groen omgaan. Een middel dat de ontwerper in staat stelt zijn bedoelingen

meteen duidelijk te maken en dat de bestuurder kan gebruiken om aan de achterban uit te leggen wat het idee is.

8 – en wat betekent het voor de ontwerper?

Met de beplantingsfilm kan de ontwerper variëren met plantafstanden, groeiselheden, aanvangs- en eindgrootten van het toegepaste sortiment. En hij kan groeicurven maken waarmee hij op locatie nauwkeuriger de toekomstige maatvoering van de bomen en struiken kan voorstellen. Het ontwerp blijft voor de toekomst herkenbaar en er zijn geen grootschalige ingrepen meer nodig. Maar misschien wel het allerbelangrijkst, meteen aan begin van het ontwerpproces kan de ontwerper laten zien wat zijn visie op het groen is: een investering in de toekomst, die economisch en duurzaam is.